

УДК 314.15-053.6:331.102.202-054.73(4-6ЄС)
DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2025-58-19>

Хила Є.П.

аспірант

*Державного вищого навчального закладу
«Ужгородський національний університет»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1015-660X>*

Палінчак М.М.

*доктор політичних наук, професор,
декан факультету міжнародних економічних відносин*

*Державного вищого навчального закладу
«Ужгородський національний університет»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9990-5314>*

Брензович К.С.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин*

*Державного вищого навчального закладу
«Ужгородський національний університет»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1935-3581>*

Khyla Yevheniia

Postgraduate Student

State University “Uzhhorod National University”

Palinchak Mykola

*Doctor of Political Science, Professor,
Dean of International Economic Relations Faculty*

State University “Uzhhorod National University”

Brenzovych Kateryna

PhD in Economics, Docent,

*Associate professor at the Department of International Economic Relations
State University “Uzhhorod National University”*

ІНТЕГРАЛЬНА ОЦІНКА ВНЕСКУ МОЛОДИХ МІГРАНТІВ У РОЗВИТОК ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Анотація. У статті обґрунтовано важливість проведення кількісної оцінки ролі молодих мігрантів у розвитку національного інтелектуального капіталу. Запропоновано методику оцінки внеску молодих мігрантів у розвиток інтелектуального капіталу країн ЄС, що ґрунтується на розрахунку комплексного інтегрального показника – індексу внеску молодих мігрантів у розвиток інтелектуального капіталу. Згаданий індекс розрахований на основі адитивної моделі, що містить сім простих показників та враховує структуру імміграції, концентрацію молодих мігрантів за країнами, їх освітньо-кваліфікаційний рівень, рівень працевлаштування та інтеграції у економіку приймаючої країни. На основі даної методики здійснено оцінку внеску молодих мігрантів у розвиток інтелектуального капіталу вісімнадцяти країн ЄС за період 2021-2023 років, а на підставі отриманих результатів проведено групування членів ЄС за суттєвістю внеску молодих іммігрантів у розвиток інтелектуального капіталу.

Ключові слова: міграція, молодь, міграція молоді, інтелектуальний капітал, людський капітал, ЄС, індекс, розвиток.

Вступ та постановка проблеми. Європейський Союз – один із найбільш привабливих регіонів для молодих мігрантів. Багата і різноманітна культура, толерантне до мігрантів та мультикультурне суспільство, широкі можливості для навчання та поєднання навчання із роботою сприяють зростанню кількості молоді, що прибуває до об'єднання офіційними каналами. Оцінка впливу молодіжної

міграції на інтелектуальний капітал країн ЄС є важливою науковою основою для ефективної організації та удосконалення міграційної і соціальної політики, а її результати можуть бути застосовані для визначення критичних моментів та прогалин у відповідних сферах регулювання, стати підґрунтям для адаптації заходів відповідно до умов та потреб ринку праці.

© Хила Є.П., Палінчак М.М., Брензович К.С., 2025

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Аналіз впливу молодіжної міграції на розвиток інтелектуального капіталу є недостатньо розвинутою тематикою, а основний наголос у дослідженнях ставиться переважно на негативному впливі міграції на країни-донори. Так, у роботі А.Г. Теслі [1] розглядаються передумови витоку інтелекту з України у формі виїзду професійних талановитих науковців через недостатнє фінансування науки, застарілу матеріально-технічну базу і низьку заробітну плату. Українські науковці С.О. Назарко та А.Е. Іноземцева [2, с. 128–130] досліджували питання впливу освітянської міграції на інтелектуальний капітал. Досить ґрунтовне дослідження впливу міграції на розвиток людського капіталу представлено в роботі Ж.В. Дерій і Т.І. Зосименко [3, с. 301–310]. Досліджуючи взаємозв'язок категорій людського капіталу, мобільності та міграції, Н.Ю. Кубиній, Е.М. Ножов та Д.О. Афанасьєв визначають формування людського капіталу, адекватного до загроз та можливостей, що надаються політикою, технологіями та економікою (функція адекватності) як стратегічну функцію мобільності [4]. О. Зінченко та А. Самойленко [5] наголошують на відсутності єдиного загальноновизнаного підходу, що враховує усі особливості людського капіталу, та зазначають, що існуючим методикам вимірювання розвитку людського капіталу бракує «інтелектуальної складової», що доповнювала б показники соціального розвитку індикаторами творчого, інноваційного розвитку, конкурентоспроможності як окремої особистості, так і в цілому економічної системи, на основі ефективного використання знань та вмінь.

Метою статті є розробка методики розрахунку внеску молодих мігрантів у розвиток інтелектуального капіталу країн ЄС та проведення аналізу даного внеску на основі розрахунку представленого індексу у розрізі країн ЄС.

Результати дослідження. Молоді мігранти збагачують економічний потенціал Європи. Заповнюючи прогалини на ринку праці, зокрема і у таких сферах як охорона здоров'я, технологічний сектор та підприємництво, вони додають динамізму європейським економікам і водночас сприяють формуванню більш інклюзивного та космополітичного суспільства, збагачують культуру та сприяють розвитку місцевих громад, виявляючи інтерес до успішності Європи [6]. Приплив мігрантів, серед яких значна частка – високоосвічені, призводить до зростання продуктивності праці у приймаючій країні, особливо у STEM, охороні здоров'я, фінансах та освіті [7].

При виборі показників оцінки впливу міграції на інтелектуальний капітал слід брати до уваги обмеження національної та міжнародної статистики, що не дозволяють повною мірою врахувати залучення мігрантів у такі сфери як національні інноваційні процеси, дослідження і розробки тощо. До прикладу, європейська статистика охоплює дослідження національної приналежності іноземців, що працюють у сфері досліджень та розробок, але не

враховує їх вік, або ж наводиться віковий розподіл зайнятих у високотехнологічних секторах економіки без зазначення їх громадянства.

Методика оцінки впливу міграції молоді на інтелектуальний капітал може базуватися на розрахунку комплексного показника, до якого будуть віднесені вимірювані ознаки, що впливають на розвиток інтелектуального капіталу приймаючої країни. Під розвитком маємо на увазі якісні зміни інтелектуального капіталу, його удосконалення та збагачення, однак враховуючи складну демографічну ситуацію в ЄС та важливу роль мігрантів у «омолодженні» структури населення, вважаємо за доречне додати і кількісну характеристику впливу на людський капітал. При цьому слід врахувати не лише фактори з позитивним (стабілізуючим) впливом на якісні зміни інтелектуального капіталу, але і негативним впливом (дестабілізатори), тобто такі, що його гальмують, а міру впливу простих факторів збалансувати при розрахунку застосуванням вагових коефіцієнтів. Відомо, що ознака називається стимулятором (має монотонно зростаючу залежність якості), якщо вищим значенням ознаки відповідає краща якість об'єкта, і дестимулятором (має монотонно спадаючу залежність якості), якщо нижчим значенням ознаки відповідає краща якість об'єкта [8, с.36]. У нашому випадку стимуляторами будуть ознаки (показники), що мають позитивний вплив на розвиток інтелектуального капіталу, дестимулятори – навпаки.

При цьому вважаємо за доцільне врахувати не лише фактори, що стосуються безпосередньо міграційних потоків і їх структури, але і відносні індикатори, які характеризують ефективність використання ресурсу мігрантів для удосконалення людського капіталу країни.

Дослідження впливу молодіжної міграції на розвиток інтелектуального капіталу країн ЄС пропонується проводити у такій послідовності: відбір простих показників для формування інтегрального показника; проведення експертного опитування з метою визначення релевантності та вагомості простих показників методом бальної оцінки та розрахунок вагових коефіцієнтів; збір статистичних даних (простих показників) та їх зведення до співставного вигляду шляхом нормування відповідно до статусу показника (стимулятор-дестимулятор); розрахунок інтегрального показника; аналіз результатів та формулювання висновків.

Враховуючи доступність актуальних статистичних даних та їх відповідність критеріям надійності, співставності, інформативності, простоти інтерпретації, до часткових показників, необхідних для врахування впливу міграції молоді на інтелектуальний капітал, вважаємо за необхідне включити наступні: концентрація (локалізація) мігрантів молодого віку у країні (відношення міграційного приросту молоді до наявного населення цієї ж вікової групи); частка мігрантів у віці 15–29 років у структурі іноземного населення, що проживає у країні, %; частка мігрантів із вищою освітою у структурі молодих мігрантів

(%); кількість іноземних студентів, що здобувають освітній чи освітньо-науковий ступінь у країні ЄС, на 100 тис. наявного населення; частка мігрантів, що є громадянами країн з високим рівнем людського розвитку, у структурі імміграції молоді, %; надкваліфікація (*overqualification gap*) – частка молодих мігрантів з вищою освітою, що працевлаштовані на посади з меншими вимогами до кваліфікації, аніж у них наявні, у структурі зайнятих, %; рівень зайнятості серед молодих іноземців віком 20–29 років, %. Усі показники є стабілізаторами, окрім показника надкваліфікації (зростання надкваліфікаційного розриву свідчить про зниження ефективності використання інтелектуального потенціалу мігрантів, а відтак про негативний вплив на розвиток інтелектуального капіталу приймаючої країни).

Зауважимо, що для забезпечення достатньої надійності результатів при розрахунку зведеного показника застосовуватимуться вагові коефіцієнти. Обґрунтуємо вибір наведених складових індексу.

1. Концентрація (локалізація) мігрантів молодого віку у країні (відношення міграційного приросту молоді до наявного населення цієї ж вікової групи). Даний показник є характеристикою кількісного впливу міграції на інтелектуальний капітал, оскільки вказує, якою мірою зростання кількості молоді у досліджуваній країні забезпечується припливом мігрантів.

2. Частка мігрантів у віці 15–29 років у структурі іноземного населення, що проживає у країні, %. Це – також кількісний параметр впливу на інтелектуальний капітал. Очевидно, що частка молодих мігрантів у структурі іноземного населення не є достатньою підставою вважати вплив мігрантів на інтелектуальний капітал позитивним. Однак, за дослідженнями, саме у молодій віковій групі концентрується найбільша частка мігрантів з високим рівнем освіти та кваліфікації [9].

3. Частка мігрантів, що є громадянами країн з високим рівнем людського розвитку, у структурі імміграції молоді, %. Дослідження свідчать, що узагальнено більшість міграційних коридорів спрямовуються із країн з низьким індексом людського розвитку у країни з високим індексом. Разом з тим, оцінка міграційних потоків в розрізі країн за рівнем людського розвитку свідчить про значне зростання ролі міграції між країнами з високими рівнями людського розвитку [10]. Така міграція здебільшого відбувається в умовах таргетованої політики сприяння припливу кваліфікованих мігрантів, а у випадку єдиного ринку ЄС також забезпечується свободою переміщення в межах об'єднання. Як вже зазначалося вище, основними мотивами переміщення молоді з однієї високорозвинутої країни ЄС в іншу є професійний розвиток та кар'єра, що дає підстави мовити про позитивний вплив припливу таких мігрантів на інтелектуальний капітал приймаючої країни. Також, дослідження Світового банку виявило, що для високорозвинутих країн характерною є висока частка імміграції освічених осіб, зокрема із вищою освітою [11].

4. Частка мігрантів із вищою освітою у структурі молодих іммігрантів (%). Даний показник найчастіше використовується при вимірюванні людського інтелектуального капіталу, оскільки визначає той сегмент іноземців, які характеризуються високим ступенем готовності до інтеграції у ринок праці приймаючої країни. У відкритих економіках приплив висококваліфікованих мігрантів також позитивно впливає на підвищення кваліфікації інших груп працівників, зокрема через зростання заробітних плат та вимог до кваліфікації та умінь працівників [9, с. 38]. Однак при цьому слід врахувати, що наявність освіти не є гарантією працевлаштування за спеціальністю та відповідного найбільш результативного внеску у розвиток інтелектуального капіталу – відповідні умови створює визнання кваліфікації за дипломом про вищу освіту, національне законодавство щодо працевлаштування мігрантів. Тому доречним буде застосування у інтегральному показнику балансуєчого індикатора, що вимірює працевлаштування як ефективність використання трудового та інтелектуального ресурсу мігрантів. Таким індикатором є індекс надкваліфікації.

5. Індекс надкваліфікації (розрив між наявною кваліфікацією і тією, якої потребує займана мігрантом посада), є дестабілізатором і вказує на якість освоєння потенціалу молодих мігрантів у приймаючій економіці. Високий показник частки мігрантів з вищою освітою може нівелюватися неефективним їх розподілом за посадами на ринку праці, що призводить до марнування здобутих на батьківщині знань, навичок та досвіду.

6. Важливим індикатором, що характеризує вплив молодих мігрантів на розвиток інтелектуального капіталу, є *рівень їх зайнятості*, що характеризує як відповідність структури імміграції за кваліфікацією та освітою потребам ринку праці приймаючої країни, так і ефективність міграційної та соціальної політики в напрямку залучення кваліфікованих фахівців. Відповідно, високий рівень безробіття серед молодих мігрантів також має дестабілізуючий вплив на економіку та соціальне середовище, і свідчить про неадекватність політики інтеграції мігрантів та, як і індекс надкваліфікації, про марнування трудового потенціалу мігрантів, в тому числі кваліфікованих.

7. Ще одним виміром, який на наш погляд, слід брати до уваги при оцінці впливу міграції на інтелектуальний капітал країни, є інтернаціоналізація освіти, що пропонується врахувати через введення до комплексного показника індикатора *кількості іноземних студентів, що здобувають освітній чи освітньо-науковий ступінь у країні ЄС, у розрахунку на 100 тис. наявного населення*. Зокрема, залучення іноземних студентів деякі дослідники відносять до індикаторів інтелектуального лідерства країни [12]. Випускники-іноземці, що отримали диплом приймаючої країни, є готовими до ринку праці фахівцями із достатнім рівнем знання мови, соціальної адаптації та дипломом, що визнається у країні перебування. За даними ОЕСР, значна частина випускників-іноземців (від 11% в Угорщині до 50% у Німеччині) по

завершенню навчання отримує дозвіл на подальше перебування у країні з інших крім навчання причин (робота, сімейні обставини). Через 10 років по отриманню освітньої візи від 11% до 43% іноземців продовжують проживати на території країни навчання в ЄС [13]. Наведені емпіричні дані підтверджують необхідність врахування внеску іноземних студентів у розвиток інтелектуального капіталу приймаючої країни у перспективі. Додатковим аргументом на користь врахування ролі іноземних здобувачів освіти є те, що інтернаціоналізація освіти в приймаючій країні створює нові можливості для розвитку міжнародної науково-технічної співпраці, для реалізації підприємницьких здібностей студентства та збагачення академічного середовища, що примножує інтелектуальний капітал приймаючої країни.

Для розрахунку вагових коефіцієнтів простих факторів використано метод експертної оцінки, що передбачає здійснення експертами інтуїтивно-логічного аналізу проблеми з кількісним відображенням думок і подальшою формальною обробкою результатів [14]. Групі експертів було запропоновано провести ранжування перелічених простих показників за їх важливістю при вимірюванні впливу міграції молоді на розвиток інтелектуального капіталу країн (показнику, що на думку експерта, є найважливішим, присвоюється ранг «1», найменш важливому – «7»). Показнику, що має найвищу позицію, відповідно, присвоюється найвищий бал при розрахунку ваги (7 балів), другому – 6 балів і т.д. Значущість аналітичного показника визначається відношенням суми оцінок за j -им показником до загальної суми оцінок за усіма показниками. Причому, сума вагових коефіцієнтів аналітичних показників у межах відповідної групи має дорівнювати одиниці (формула 1).

$$a_i = \sum_{j=1}^m X_{ij}, \quad (1) [15, \text{с.163}]$$

де a_i – ваговий коефіцієнт i -вого показника, j – номер експерта, m – кількість експертів, X_{ij} – бал, присвоєний j -вим експертом i -вому показнику, S – загальна сума балів, присвоєних усім показникам усіма експертами.

У таблиці 1 наведено результати розрахунку вагових коефіцієнтів.

Наступним етапом є збір та нормування вихідних даних простих показників. Найбільшою проблемою для застосування інтегрального підходу до вимірювання внеску молодих мігрантів у розвиток інтелектуального капіталу є статистичні обмеження, оскільки не всі обрані прості статистичні показники наводяться для країн-членів ЄС, відтак розрахунок виявився можливим лише для 18 членів ЄС. Вихідні дані за 2021, 2022, 2023 роки, були отримані з джерел [16–22].

Прості показники, які пропонується застосовувати для розрахунку інтегрального показника, мають різні одиниці виміру, а відтак є необхідність приведення їх до співставного вигляду, тобто проведення нормування, в результаті чого всі прості показники приймуть значення від 0 до 1. Нормування простих показників – стимуляторів здійснюється за формулою 2, дестимуляторів – за формулою 3:

$$X_{i \text{ norm}} = \frac{X_i - X_{\min}}{X_{\max} - X_{\min}}, \quad (2)$$

Для показників-дестимуляторів застосовується формула 3.3:

$$X_{i \text{ norm}} = \frac{X_{\max} - X_i}{X_{\max} - X_{\min}}, \quad (3)$$

де $X_{i \text{ norm}}$ – значення нормалізованого показника, а X , $X_{\max}$, $X_{\min}$ – відповідно поточне, максимальне та мінімальне значення обраного показника серед фактичних.

Інтегральний показник представимо у вигляді адитивної моделі такого виду (4):

$$YMCIC = \sum_{i=1}^n A_i X_i, \quad (4)$$

де YMCIC (*Young Migrants' Contribution to Intellectual Capital*) – індекс внеску молодих мігрантів у розвиток інтелектуального капіталу j -вої країни, X_i – значення i -вого простого показника, A_i – ваговий коефіцієнт i -вого простого показника.

Таблиця 1

Вагові коефіцієнти простих показників інтегрального індексу

Показник	Ваговий коефіцієнт
концентрація (локалізація) мігрантів молодого віку у країні (відношення міграційного приросту молоді до наявного населення цієї ж вікової групи), X_1	0,128
частка мігрантів у віці 15–29 років у структурі іноземного населення, що проживає у країні, %, X_2	0,116
частка іммігрантів із вищою освітою у структурі молодих мігрантів (%), X_3	0,208
кількість іноземних студентів, що здобувають освітній чи освітньо-науковий ступінь у країні, на 100 тис. наявного населення, X_4	0,146
частка іммігрантів, що є громадянами країн з високим рівнем людського розвитку, у структурі імміграції молоді, %, X_5	0,170
надкваліфікація (overqualification gap) – частка молодих іммігрантів з вищою освітою, що працевлаштовані на посади з меншими вимогами до кваліфікації, аніж у них наявні, у структурі зайнятих, %, X_6	0,107
рівень зайнятості серед молодих іноземців віком 20–29 років, %, X_7	0,125

Джерело: розраховано авторами

Таблиця 2

**Індекс внеску молодих мігрантів у розвиток
інтелектуального капіталу
країн ЄС (УМСІС), 2021–2023**

Країна	Значення індексу		
	2021	2022	2023
Бельгія	0,351	0,411	0,372
Чехія	0,655	0,578	0,538
Данія	0,432	0,466	0,446
Німеччина	0,408	0,419	0,440
Іспанія	0,296	0,435	0,430
Франція	0,312	0,356	0,350
Хорватія	0,35	0,397	0,422
Італія	0,127	0,199	0,332
Кіпр	0,469	0,542	0,512
Латвія	0,346	0,314	0,278
Литва	0,378	0,345	0,441
Люксембург	0,592	0,645	0,690
Угорщина	0,506	0,552	0,471
Нідерланди	0,556	0,616	0,456
Польща	0,480	0,420	0,566
Португалія	0,388	0,432	0,341
Фінляндія	0,396	0,437	0,329
Швеція	0,375	0,467	0,442

Джерело: розраховано авторами

Результати розрахунку індексу представлені у таблиці 2. Як видно з результатів розрахунку індексу, у 2021 році найвище значення УМСІС було у Чехії (1 місце), Люксембургу (2), Нідерландів (3), найменше – у Італії, Іспанії, Франції. У 2022 році найвище значення комплексного показника мав Люксембург, друге – Нідерланди, третє – Чехія.

Найменшою була роль молодих іммігрантів у розвитку інтелектуального капіталу у 2022 році у Італії, Латвії, Литві. У 2023 році найвище значення індексу мали Люксембург, Польща та Чехія. Розподіл країн за значенням індексу у три рівні групи із закритими рівними інтервалами, що визначені за методикою [23, с. 148], представлено у таблиці 3.

Як видно з розрахунків, за період 2021–2023 роки роль молодих мігрантів у розвитку інтелектуального капіталу країн ЄС зросла – якщо у 2021 найменше значення індикатора становило 0,127, то у 2023 році – вже 0,278. Дослідження виявило головну суперечність – країни ЄС, що впродовж тривалого часу приймають основну частину мігрантів з третіх країн, та у яких проживає найбільше іноземної молоді (Франція, Іспанія, Італія, Німеччина), не відносяться до країн з високим впливом іноземної молоді на інтелектуальний капітал, що може свідчити про недостатньо неефективну та неадаптовану до реалій структурних змін національних економік політику залучення кваліфікованих фахівців, або ж нерезультативну соціально-економічну адаптацію прибулих.

Також бачимо, що високий рівень впливу іноземців виявляється насамперед у країнах з невеликим власним населенням та специфічним якісним складом імміграційних потоків, для яких ознаками міграційних процесів є значне залучення мігрантів з вищою освітою, іноземних студентів та мігрантів з країн з високим рівнем людського розвитку, ефективного використання трудового потенціалу мігрантів, про що свідчать високі рівні зайнятості молоді та низькі втрати кваліфікацій при працевлаштуванні. Можна припустити, що вагому зворотну роль у цих процесах також відіграють масштаби

міграції – незначні потоки мігрантів порівняно із Францією, Іспанією, Німеччиною дозволяють більш ефективно впроваджувати політику адаптації мігрантів та контролювати ефективність її у дії. Також результати дослідження виявили, що для країн з високим рівнем розвитку інтелектуального капіталу та конкурентоспроможності талантів відповідно до даних міжнародних індексів (Швеція, Данія, Фінляндія), імміграція висококваліфікованих фахівців та зокрема іноземної молоді, не має вагомого значення у досягненні таких високих результатів. Зазначене можна пояснити високою конкуренцією на ринку праці через високий рівень кваліфікації власних громадян та незначний відтік

Таблиця 3

**Групування країн ЄС за внеском молодих мігрантів у розвиток національного
інтелектуального капіталу, 2021–2023**

	Низький (0,127–0,303)	Середній (0,303–0,479)	Високий (0,479–0,655)
2021	Іспанія, Італія	Швеція, Фінляндія, Португалія, Литва, Латвія, Кіпр, Франція, Німеччина, Данія, Бельгія, Хорватія	Чехія, Люксембург, Нідерланди, Угорщина, Польща
2022	Низький (0,199–0,348)	Середній (0,348–0,497)	Високий (0,497–0,645)
	Італія, Латвія, Литва	Швеція, Фінляндія, Португалія, Франція, Німеччина, Данія, Бельгія, Хорватія, Польща, Іспанія	Люксембург, Нідерланди, Чехія, Угорщина, Кіпр
2023	Низький (0,278–0,416)	Середній (0,416–0,553)	Високий (0,553–0,690)
	Бельгія, Франція, Італія, Латвія, Португалія, Фінляндія, Швеція	Данія, Німеччина, Іспанія, Хорватія, Кіпр, Литва, Угорщина, Нідерланди	Чехія, Люксембург, Польща

Джерело: розроблено авторами

молоді, в тому числі високоосвіченої, що є характерною рисою демографічних процесів даних країн.

Висновки. Запропонована методика дозволила провести оцінку ролі молодих мігрантів у розвитку інтелектуального капіталу країн ЄС на підставі простих та доступних статистичних даних, співставити результати у часі та в розрізі окремих країн об'єднання. Країни ЄС за результатами проведеного аналізу можна розглядати у розрізі трьох умовних груп: ті, для яких міграція молоді, як і міграція загалом, не має суттєвого впливу на розвиток інтелектуального капіталу (головним чином через незначні її масштаби); ті, для яких міграція молоді має суттєвий

вплив на демографічні процеси, але не має значного позитивного впливу на інтелектуалізацію національного людського капіталу через особливості міграційних потоків та/або неефективність політики залучення інтелектуальних мігрантів та інтеграції молодих мігрантів; третя - національні економіки, у яких молоді іммігранти відіграють вагомий роль у розвитку інтелектуального капіталу. В будь-якому разі, незначний внесок молодих мігрантів у розвиток інтелектуального капіталу окремих країн ЄС на сучасному етапі свідчить про існування значного потенціалу використання ресурсу іноземної молоді для якісного удосконалення людського капіталу в майбутньому.

Список використаних джерел:

1. Тесля А.І. Організаційно-економічний механізм стимулювання розвитку інтелектуального капіталу; дис. канд. екон. наук, 2019. Луцьк. 313 с.
2. Назарко С.О., Іноземцева А.Е. Освітня міграція та її вплив на національний інтелектуальний капітал. *Економіка та держава*. 2014. № 6. URL: <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=2821&i=25> (дата звернення: 01.05.2025).
3. Дерій Ж. В., Зосименко Т.І. Міграційна мобільність та розвиток людського капіталу. *Формування ринкової економіки*: зб. наук. пр. Київ : КНЕУ, 2011. Спец. вип.: Регіональний розвиток України: проблеми та перспективи. Ч. 2. С. 301–310.
4. Кубіній Н.Ю., Ножов Є.М., Афанасьєв Д.О. Людський капітал, мобільність та міграція: стратегічні функції. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті*. 2025. Т. 3 (92). С. 59–72. DOI: <https://doi.org/10.31375/2226-1915-2025-3-06>
5. Зінченко О.А., Самоїленко А.О. Глобальний вимір розвитку людського капіталу. *Актуальні проблеми економіки*. 2020. № 8. С. 104–113. URL: https://eco-science.net/wp-content/uploads/2020/08/08.20._topic_-Zinchenko-O.A.-Samoilenko-A.O.-104-113.pdf (дата звернення: 01.05.2025).
6. Global compact for migration. Youth policy brief. *UNECE*. URL: https://migrationnetwork.un.org/system/files/resources_files/GCM%20Policy%20Brief-UNECE%20FINAL.pdf (дата звернення: 10.06.2025).
7. Migration and human capital. United Nations economist network policy brief. URL: https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/2024/01/unen_policy_brief_february_2024.pdf (дата звернення: 10.06.2025).
8. Григорук П.М., Ткаченко І.С. Методи побудови інтегрального показника. *Бізнес Інформ*. 2012. № 4. С.34–38. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2012_4_12 (дата звернення: 10.06.2025).
9. Bossavie L., Garrote-Sánchez D., Makovec M., Özden Ç. Skilled Migration. A Sign of Europe's Divide Or Integration? *World Bank*. URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099550107182219118/pdf/IDU00f035be3001db04ff609eef0970f48bd2900.pdf> (дата звернення: 10.10.2025).
10. Growing Migration Inequality: What do the Global Data Actually Show? *Worldmigration report*. *IOM*. URL: <https://worldmigrationreport.iom.int/what-we-do/world-migration-report-2024-chapter-4/who-migrates-internationally-and-where-do-they-go-international-migration-globally-between-1995-2020> (дата звернення: 01.05.2025).
11. High Skilled Migration. In *Moving for Prosperity. Global Migration and Labor Markets. World Bank Policy Research Report*. 2018. Chap. V. URL: <https://www.worldbank.org/en/research/publication/moving-for-prosperity> (дата звернення: 01.05.2025).
12. Kalenyuk I., Tsybmal L. Global Paradigm for Intellectual Leadership of Countries. *International economic policy*. 2020. № 1–2. P. 7–25. DOI: https://doi.org/10.33111/iep.2020.32_33.01_eng
13. Trends in Global Student Mobility. *A World on the Move*. 2018. Issue 2. URL: https://www.iie.org/wp-content/uploads/2022/12/World_On_Move_Final.pdf
14. Мартинова О.В., Шевченко О.К. Застосування методу експертних оцінок в економічних дослідженнях. *Молодий вчений*. 2021. № 2 (90). С. 259–266. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-2-90-52>
15. Захожай В.Б., Корецька О.В. Методика розрахунку інтегрального показника інноваційної спрямованості підприємств. *Наукові праці МАУП*. 2015. Вип. 44 (1). С. 158–165. URL: https://journals.maup.com.ua/journal/44_2015/5.pdf
16. Immigration by age group, sex and level of human development of the country of citizenship. *Eurostat*. DOI: https://doi.org/10.2908/MIGR_IMM9CTZ
17. Population on 1 January by age group, sex and citizenship. *Eurostat*. DOI: https://doi.org/10.2908/migr_pop1ctz
18. Population by educational attainment level, sex, age and citizenship (%). *Eurostat*. DOI: https://doi.org/10.2908/EDAT_LFS_9911
19. Over-qualification rates by citizenship. *Eurostat*. DOI: https://doi.org/10.2908/LFSA_EOQGAN
20. Mobile students from abroad enrolled by education level, sex and field of education. *Eurostat*. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/images/2/2c/Share_of_tertiary_education_students_from_abroad_within_each_level_of_education%2C_2022_%28%25_of_all_students%29_ET2024.png

21. Proportion of population by age group, sex and citizenship. *Eurostat*. DOI: https://doi.org/10.2908/DEMO_POPPCCTZ
22. Youth employment rate by sex, age and country of birth. *Eurostat*. DOI: https://doi.org/10.2908/YTH_EMPL_020
23. Shirinov B., Salamova I. The method of determining the optimal number of groups in the study of socio-economic phenomena. *Економіка транспортного комплексу*. 2024. Вип. 24. С. 144–155. DOI: <https://doi.org/10.30977/ETK.2225-2304.2024.43.1444>

References:

1. Teslia A.I. (2019) *Orhanizatsiino-ekonomichniy mekhanizm stymuliuvannya rozvytku intelektualnoho kapitalu* [Organizational and economic mechanism for stimulating the development of intellectual capital]: dys... kand. ekon. nauk. Luts'k, 313 p. (In Ukrainian)
2. Nazarko S.O., Inozemtseva A.E. (2014) Osvitianska mihratsiia ta yii vplyv na natsionalnyi intelektualnyi kapital [Educational migration and its impact on national intellectual capital]. *Ekonomika ta derzhava – Economy and the State*, no. 6. Available at: <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=2821&i=25> (assessed May 1, 2025).
3. Deriy Zh.V., Zosymenko T.I. (2011) Migrantska mobil'nist' ta rozvytok lyuds'koho kapitalu [Migration mobility and human capital development]. *Formuvannya rynkovoyi ekonomiky: zb. nauk. pr. Spets. vyp.: Rehional'nyy rozvytok Ukrayiny: problemy ta perspektyvy – Formation of a market economy: collection of scientific works. Special issue: Regional development of Ukraine: problems and prospects*, vol. 2, pp. 301–310.
4. Kubiniy N.Yu., Nozhov E.M., Afanasiev D.O. (2025) Lyuds'kyy kapital, mobil'nist' ta mihratsiya: stratehichni funktsiyi [Human capital, mobility and migration: strategic functions]. *Rozvytok metodiv upravlinnya ta hospodaryuvannya na transporti – Development of management and management methods in transport*, vol. 3 (92), pp. 59–72. DOI: <https://doi.org/10.31375/2226-1915-2025-3-06>
5. Zinchenko O.A., Samoylenko A.O. (2020) Hlobal'nyy vymir rozvytku lyuds'koho kapitalu [Global dimension of human capital development]. *Aktual'ni problemy ekonomiky – Current problems of economics*, № 8, pp. 104–113. Available at: https://eco-science.net/wp-content/uploads/2020/08/08.20._topic_-Zinchenko-O.A.-Samoilenko-A.O.-104-113.pdf (accessed May 1, 2025).
6. Global compact for migration. Youth policy brief. *UNECE*. Available at: https://migrationnetwork.un.org/system/files/resources_files/GCM%20Policy%20Brief-UNECE%20FINAL.pdf (accessed June 10, 2025).
7. Migration and human capital. United Nations economist network policy brief. Available at: https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/2024/01/unen_policy_brief_february_2024.pdf (accessed June 10, 2025).
8. Hryhoruk P. M., Tkachenko I. S. (2012) Metody pobudovy intehral'noho pokaznyka [Methods for constructing an integral indicator]. *Biznes Inform – Business Inform*, № 4, pp. 34–38. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2012_4_12 (accessed June 10, 2025).
9. Bossavie L., Garrote-Sánchez D., Makovec M., Özden Ç. (2024) Skilled Migration. A Sign Of Europe's Divide Or Integration? *World Bank*. Available at: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099550107182219118/pdf/IDU00f035be3001db04ff609eef0970f48bd2900.pdf> (accessed October 10, 2025).
10. Growing Migration Inequality: What do the Global Data Actually Show? *Worldmigration report*. *IOM*. Available at: <https://worldmigrationreport.iom.int/what-we-do/world-migration-report-2024-chapter-4/who-migrates-internationally-and-where-do-they-go-international-migration-globally-between-1995-2020> (accessed May 1, 2025).
11. High Skilled Migration. In *Moving for Prosperity. Global Migration and Labor Markets. World Bank Policy Research Report*, Chap. V. Available at: <https://www.worldbank.org/en/research/publication/moving-for-prosperity> (accessed May 1, 2025).
12. Kalenyuk I., Tsymbal L. (2020) Global Paradigm for Intellectual Leadership of Countries. *International economic policy*, no. 1–2, pp. 7–25. DOI: https://doi.org/10.33111/iep.2020.32_33.01_eng
13. Trends in Global Student Mobility. *A World on the Move*, 2018, Issue 2. Available at: https://www.iie.org/wp-content/uploads/2022/12/World_On_Move_Final.pdf
14. Martynova O. V., Shevchenko O. K. (2021) Zastosuvannya metodu ekspertnykh otsinok v ekonomichnykh doslidzhenniyakh [Application of the expert assessment method in economic research]. *Molodyy vchenyy – Young Scientist*, no. 2 (90), pp. 259–266. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-2-90-52>.
15. Zakhoshyay V. B., Korets'ka O.B. (2015) Metodyka rozrakhunku intehral'noho pokaznyka innovatsiynoyi spryamovanosti pidpryyemstv [Methodology for calculating the integral indicator of the innovation orientation of enterprises]. *Naukovi pratsi MAUP – Scientific works MAUP*, no. 44 (1), pp. 158–165. Available at: https://journals.maup.com.ua/journal/44_2015/5.pdf
16. Immigration by age group, sex and level of human development of the country of citizenship. *Eurostat*. DOI: https://doi.org/10.2908/MIGR_IMM9CTZ
17. Population on 1 January by age group, sex and citizenship. *Eurostat*. DOI: https://doi.org/10.2908/migr_pop1ctz
18. Population by educational attainment level, sex, age and citizenship (%). *Eurostat*. DOI: https://doi.org/10.2908/EDAT_LFS_9911
19. Over-qualification rates by citizenship. *Eurostat*. DOI: https://doi.org/10.2908/LFSA_EOQGAN
20. Mobile students from abroad enrolled by education level, sex and field of education. *Eurostat*. Available at: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/images/2/2c/Share_of_tertiary_education_students_from_abroad_within_each_level_of_education%2C_2022_%28%25_of_all_students%29_ET2024.png

21. Proportion of population by age group, sex and citizenship. *Eurostat*. DOI: https://doi.org/10.2908/DEMO_POPPCCTZ.
22. Youth employment rate by sex, age and country of birth. *Eurostat*. DOI: https://doi.org/10.2908/YTH_EMPL_020
23. Shirinov B., Salamova I. (2024) The method of determining the optimal number of groups in the study of socio-economic phenomena. *Economy of transport complex*, vol. 24, pp. 144–155. DOI: <https://doi.org/10.30977/ETK.2225-2304.2024.43.1444>

INTEGRATED ASSESSMENT OF THE CONTRIBUTION OF YOUNG MIGRANTS TO THE DEVELOPMENT OF INTELLECTUAL CAPITAL OF EUROPEAN UNION COUNTRIES

Summary. The article substantiates the importance of conducting a quantitative assessment of the role of young migrants in the development of national intellectual capital. A methodology for assessing the contribution of young migrants to the development of intellectual capital in EU countries is proposed, which is based on the calculation of a complex integral indicator - the index of the contribution of young migrants to the development of intellectual capital. The aforementioned index is calculated based on an additive model that takes into account seven simple indicators and takes into account the structure of immigration, the concentration of young migrants by country, their educational and qualification level, the level of employment and integration into the economy of the host country. Based on this methodology, the contribution of young migrants to the development of intellectual capital in eighteen EU countries was assessed for the period 2021-2023, and based on the results obtained, EU members were grouped according to the significance of the role of young immigrants in the development of intellectual capital. In particular, three groups of countries have been identified: those for which youth migration, like migration in general, does not have a significant impact on the development of intellectual capital; those for which youth migration has a significant impact on demographic processes, but does not have a significant positive impact on the intellectualization of national human capital due to the peculiarities of migration flows or the ineffectiveness of policies for attracting intellectual migrants and integrating young migrants; the third is national economies in which young immigrants play a significant role in the development of intellectual capital. It is generalized that in countries with a relatively small population and a specific structure of immigration flows, the influence of foreigners is particularly noticeable. Such states are characterized by an influx of migrants with higher education, foreign students, and immigrants from countries with a high level of human development. It is assumed that the scale of migration is also an important factor: small migration flows allow for more effective implementation of adaptation policies and monitoring of their effectiveness.

Keywords: migration, youth, youth migration, intellectual capital, human capital, EU, index, development.

Стаття надійшла: 17.11.2025

Стаття прийнята: 10.12.2025

Стаття опублікована: 30.12.2025